

Bir eylül yazısı

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Henüz başlamadı, daha bir süre var, ama az sonra günler büsbütün kısılacak ve gölgeler gitgide uzamaya başlayacak. Sabahları şehir

yüksek bir yerden bakanlar ufukları yoğun bir buğunun kuşattığını göreceklerdir. Baten mor üzüm salkımlarını saran ve hülyalar uyaran mor, pudralı eriklere kadifemsi görüntülerini veren o buğu her şeyi anlatır gibidir: Sonbahar değil, ama eylül gelmiştir.

İkisi, yani sonbaharla eylül birbirinden kesinlikle ayrıdır. Eylülü sadece sonbahar sanmak aldanmaktır. Onda bir tek mevsimden daha fazlası vardır. Yılın hiçbir ayı eylül kadar yoğun değildir. Neredeyse her bir günü, her bir saati ötekinden farklı bir aydır o. Bütün görkemini de her an değişen ışığından alır. Belleğin derinliklerini yoklayan, daima yeni bir duyuyu yaratan uzak ve saklı bir ışıktır o. Kendisini asla ele vermez; çünkü, varken yok gibidir ama hep oradadır. Sonra eylül ışığı sabahları bal renginde, öğlenleri altına bulanmış, akşama doğru tozlu ve rengârenktir. Onun her an değişimi insanı farkında olmadan zamanlar içinde savurur; çünkü, belleğe gömülü anı kırıntıları, sonunda, yalnızca ışık ve koku demektir.

Gene de eylül acımasız değildir. Tersine, ışığının parlak donukluğu ve sürekli değişimi, yitik zamanların geri dönüşsüzlüğünü anımsatırsa da bunun, insanın canını acıtmasına izin vermez. O ışık daima bir rüyanın içinden sızmış gibidir ve ılıktır.

Eylül bir de akşamüstleriyle gelir. Ansızın serinleyen hava, gitgide lacivertleşen gök, fren lambalarının kırmızı kırmızı yanışı hep hüznün ve keder yüklü gibi gelse de öyle değildir. İnsan, onun içinde, başka hiçbir zaman parçasında yaşayamayacağı ölçüde, varlığını hisseder. Varoluşu aslında yiten zamana ve duyumsamaya bağlı olduğunu anlamakla kalmaz. En büyük sonsuzca yitişin, yani ölümün bir varoluş durumu olduğunu ayırmsayarak avunur.

Sonra yapraklar... Birazdan hızla renk değiştirmeye koyulacaklardır. Ekime ulaşıldığında, güneş, gerçek dışı bir görüntü kazanmış olan altın sarısı, bakır, mora çalar kahve ve hardalrengi, kızıl yaprakların arasından balkıyacak ve parça parça yere düşecektir.

Hiçbir ay eylülün birdenbireliğine sahip değildir. Başladığı gün insan yepyeni bir dünyaya doğmuş gibidir. Ağustosun son gecesinden ilk eylül sabahına uyanmak bir nekahat hissinin huzuruyladır. Adeta yeni bir yıl başlamıştır. İnsan derin bir soluk alır ve her şey, o son Osmanlı şairinin değişimiyle, "bir mihnetin sonunda teselli kadar iyi" diye düşünür. Yaşanan, 'Eylül ferahlığı'dır. Geriye bir tek şey kalmıştır: Eylül dolunayını beklemek ve o dolunayda, denizin ağdalı, cıvalı, kalın bir yağla sıvanmış gibi duran derisi üstünde Çubuklu'ya gitmek. O iri gövdeli, her zaman 'mükedder', hep 'müşteki', daima acılı şairi aynı yolculuğu yaparken düşünmemek olanaksızdır: "Silkin ve sakin ol dedim avare gönülme / Kederli hisleri bir bir içinden at / Eylül ferahlığında giderki Çubuklu'ya / Geçmiş, geçen veya gelecek vakti duymadan / Aheste çek kürekleri mehtab uyanmasın."

Kimse aldanmasın! Sonuna doğru yaz havası bütün bütüne bitecek, gri, kurşuni, ıslak ve ağır bir gök üstümüzde uzanacaktır. Rüzgârlar, birdenbire başlayan yağmurlar, sonra her şeyi unutturan yeni güneşler, Yunmuş arınmış bir dünya, neredeyse bir fanus gibi boşalıp; daha yükselmiş, berrak, gökkubbe... Kentlerin bittiği yerde başlayan, sarı, kahverengi, siyah, üstüne dağların, bulutların gölgeleri düşmüş, yanık ovalar. Burnunuzda nereden geldiği bilinmez bir yanık, serinlik ve nem kokusu. İnsan kendisini tam bir çelişkinin ortasında bulur, içine sızan dinginliğin coşkusuyla yaşamaktadır. Düşünür ve bütün bu eylül görüntüsünü Baki gibi 'duymanın'da mümkün olduğunu ayırmsar: "Bağ sen serv - i revanı bir kadem bassun diyu / Hayli döküldü saçıldı yoluna berk - i hazan."

Bir Eylül gününde doğmuş olmak galiba ayrıcalıktır.